

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYA.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FOSZTERESZTŐ

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

NYELVSZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota,
első emelet, az udvarban.

Unicum.

— december 12.

Olyan ténynek vagyunk szemtanúi most az országban, amely egyedül áll a történelemben.

A kormányelnöki székben egy nagy tehetségű, sokat tanult, erélyes és munkabíró fiatal ember ül; rendes körülmények közt azt lehetünk, hogy ez az országra nézve nagy előny; holott óriási csapás.

E fiatal ember az ugynevezett doctrine-liberalisok iskolájához tartozik; talán öntudatosan, vagy talán öntudatlanul.

Ahhoz az iskolához tartozik, amelynek a történelem által feljegyzett vezéralakjai, mind, egytől-egyig, óriási kárt tettek annak az ügynek, amelyet szolgálni akartak.

Ez az iskola elméleti alapelvet állít fel; így pl. az alkotmányos kormányformánál a többség uralmának alkotmányos alapelvét; de azt már nem vizsgálja, hogy az általános elv a gyakorlati életben, egyes körülmények közt mennyire érvényesíthető teljes szigorral, nagyobb károk előidézése nélkül.

Ez az iskola az étellel nem számol; annak szükségleteit az elmélet magas polczáról nézi csak és megmosolyogja. Kivételeket nem

ismer. Megy a maga útján, ha birs ameddig bir; ha pedig megakad, nem hajlik meg, hanem előbbrombol, utóbb megtörik. Férflas dolog ez, de sokszor bolond dolog; az egyes ember áldozhat e fanatizmusnak; de ha kormányférfi áldoz ennek, alkotni nem bir, csak rombolni képes.

Nem illeszthetők be egy hírlapi cikk keretébe azok a számos példák, melyeket ezen igazságok bizonyítására felhozni lehetne; nekünk elég, sőt fájdalom, sok is, az az egy példa, mely előttünk van most. Tisza István atyja 15 évig volt Magyarország miniszterelnöke. Ő honosította meg a mostani alkotmányosság korszakában az obstrukciót. Más név alatt a nemzeti ellentállás ezen békés és alkotmányosnak nevezhető formája rég ott-honos volt nálunk. Hatalmas és diadalmas jelét adta létezésének pl. akkor, midőn a karok és rendek Wesselényi Miklóst, Kossuth Lajost s a rabságba hurczolt fiatal embereket védték és kiszabadították állhatatos ellentállásukkal. — Csakhogy akkor a karok és rendek többsége obstruált a nemzeti jogokért, — ma, fájdalom, e szerep már csak a kisebbség osztályrésze; mert a többség minden

kormány minden akaratának mindenkor készséges szolgájává lett.

Azt mondták a latinok: Kard öli meg azt, aki karddal sebez. — Tisza Kálmánt is az obstrukció ölte meg; és nem csoda, hogy e „szörnyeteget“ meggyűlölte ezért a magába fojtott szenvedélyektől égő fia. Szenvedély és tudomány egy irányba terelték őt; az obstrukciósizony fejlődött ki Tisza Istvánban s a sors játéka úgy akarta, hogy midőn megengedett ambicziója tetőpontját elérte és miniszterelnökké lett, épp akkor dult az országban az az obstrukció, amely egy másikkak a helyébe lépett, annak, amely akkor már diadallal végződött, tehát létjogosultsága már megszűnt s amely más irányban is bizonyos mérvű nemzeti vívmányokat szerzett már, melyeknek határát megsabták a többség kifejezett programvallása és a koronának (bár az alkotmányosság alapfogalmait sértő) előre bejelentett veto szándéka.

Ez a második obstrukció, amely akkor folyt s amelynek igazolása és mentsége egy nagy és méltó nemzeti szenvedély kitörése volt, [ennek kárca hatásait el kellett volna magyar szívvvel túrníe a kormánynak, azért, mert üdvös a ha-

Rézkapcsolos bibliák.

Irta: Zöldi Márton.

Az, aki nekem ezt a történetet elbeszélte, nem azért tette, hogy a csabai nép lelkét magyarázza. Ő maga is csabai volt. Az apámnál szolgált, mint bérés. De amelyet filozófus lélek volt, a pozitív iskolából. Ezt abból sejtem, hogy ahol és amint tette, kerülte a munkát, lehetőleg messzire. Talán három ízben szolgált nálunk. Mikor megunta a mezői munkát, a megye szolgálatába lépett. Perzekutor lett. Sokszor látam dolmányban rajthuztiban sétálni a csabai piacon. Lomhán, megfontoltan lépkedett. Ilyenkor irigyeltem a betyárokat. Milyen kényelmes életük lehet, ha a perzekutorok olyan lusta tempóban lépkednek, mint Rohoska Mihály. Mert úgy hívták a derék embert, aki nekem az alábbi történetet elbeszélte. Szegény már rég kúnn pihen a lutheránus temető ákácza alatt. De én mégis szeretettel gondolok rá.

Hogy mikor történt az az eset, melyet Rohoska elbeszél, arra nézve kevés tájékoztató adattal szolgált. Ő is az apjától halotta kisgyerek korában. Ezt egybevetve

életkorával, úgy sejtem, hogy a mult század negyvenes éveiben zajlott le a viharos esemény.

Ha a csabai nép között költők születnének, bizonyára dalba foglalták volna ezt a romantikus történetet. De a csabai anyák voltak okosabbak, ámhogy költőket s üljenek. Inkább hatókrös gazdákat. A talaj sem alkalmas a költők okszerű fejlesztésére. Nagyon jó buza terem itt s a legutolsó csabai napszámos is jobb kenyert eszik, mint például Norvégiában a költő fejedelem. Ahol nincs kenyér nyomor, ott szunnyad az isteni szikra.

Mikor egyszer a nővérem egy hatalmas kenyert küldött nekem, a leányaim nem tudtak eleget enni belőle. Minden falat után csodálkozva néztek reám s kérdezték: „Papa, hogy tudtál te Csabáról eljönni?”

Ezen magam is sokat gondolkoztam, de ez nem tartozik ide.

Ismételten a mult század negyvenes éveiben történt. A jó csabai nép izgalmas napokat élt. Egy vakmerő rablóbanda tartotta rettegésbe. Közvetlenül Csaba alatt tanyázott s az orosházi országuton garázdálkodott. Öten-haton voltak, bár némelyek

esküdtek, hogy harmincnál is többet láttak.

A csabaiak kezdék unni ezt az állapotot. Deputáció ment a csendbiztoshoz. A deputáció vezetője: az öreg Zelenyánszky tiszteletteljesen felkérte a csendbiztos urat, hogy ne sajnálna valami módon a türehtelen állapoton segíteni.

— Már nem is merünk a tanyára menni, — kockáztatta meg a záratosan.

A csendbiztos keményen rávált a deputációra, hogy ne avatkozzék a hatóság dolgába. A hatóság nagyon jól tudja, hogy mit kell ilyen esetben tenni. Nem kér senkitől tanácsot. Menjenek Isten hírével s ha még valaki ilyen panasszal alkalmatlanodik, hát azt lehuatja és huszonötöt vezet rá.

Ne tessék ezen csodálkozni. A hatóság mindig ilyen volt. Nem szereti; ha dolgaiba beleártják magukat. Az ilyesmi csökkenti a hatóság tekintélyét. Pedig tekintélyre szükség van a hatóságnak. Nemesak magáért, hanem közérdek érdekében is. Ha nem volna hatósági tekintély, csinálni kell mesterségesen.

A deputáció mégis leverten távozott. Éppen az nap hallatszott, hogy Riesz Davi

Legszébb férfi kalapok, nyalkendők és fehéreneműek legolcsóbban

Fekete

uri divat üzletén
Debreczen Főter.

zára, ha a nemzettestét átjárja néha a nemzeti szenvedély láza) — ez az obstrukció úgy tünt föl Tisza István szeméi előtt, mint borzasztó igazolása az ő doctinaire elméletei igazságának.

Már akkor égett az ő lelkében a fanatizmus lángja és alig volt képes magát visszatartani attól, hogy neki ne ugorják, marcangolásra kész körmökkel, a kisebbség jogait védelmező liberális házszabálynak.

Tulajdonképpen mi tartottuk őt akkor vissza, mi, a nagy függetlenségi párt, azon hazafias állásfoglalásunkkal, melyért akkor sok gáncs ért és sokan félreismertek, de amely a legtisztább hazafiságtól volt áthatva és a leghelyesebb belátástól irányítva, mint ahogy ma már e tény fényesen bebizonyult.

Akkor a fanatizmus még nem vett annyira erőt a miniszterelnökön, hogy teljesen elhomályosítsa a megfontolási képességét.

Vagy talán még nem érezte magát eléggé erősnek arra a mérenyle re, amelyet elkövetett.

De az is meglehet, hogy meg erősödésének akkor még kétséges voltával, menteni bírta a bécsi legfelsőbb akaratral és parancsossal szemben azt, hogy ne tiporja össze a magyar képviselőház jogszabályait; és be tudta láttatni akkor még azt, hogy nem jött el annak az ideje, hogy megkiséreltessék az a csiny, amely az ezentul következő tulzott katonai követeléseket könnyebben keresztül hajthatókká fogja tenni.

Félő, hogy az említett vagyis gosszágok közt ez az utóbbi közelíti meg leginkább az igazságot; vagyis az, hogy a doctinaire meggyőződés, a személyi fanatizmus megteremtették Tiszában a cselekvési készségeket, de magát a cselekv-

vést illetőleg, a cselekvés időpontjára ak megválasztását, a legfelsőbb akarat idézte elő, azon ígérekkel kapcsolatban, melyeket Tisza és Perczel valószínűleg tettek, midőn a király színe előtt megjelentek, az előbbi mint designált miniszterelnök, az utóbbi mint designált házelnök.

Ez az ígélet és az a tény, hogy a királynak nem hozhat semmi kormány kedvesebb ajándékot, mint azt, ha olyan házszabályszigorítást hoz, hogy ezentul mindazt, amit a katonaságra szükségessé tart, könnyebben megkaphassa. — Ez az ígélet s e tény igen sokat, talán mindent megmagyaráznak!

Ha nem így lenne, valóban az örültek házába való lenne az, hogy mikor kora tavasz óta béke volt, a békét nem csak megkötötte a kormány, de a béke szerző Thaly-nak nagy érdeme elismerésül arany domborművet is adományozott, a képviselők pártkülönbség nélküli nagy csoportja Tiszával élükön; és mikor e békéből kifolyólag gőzerővel dolgozott a Ház: a törvények alkotása serényen, akadály nélkül folyt... épp akkor, egyszerre, feldult ábrázattal kiugrott ugrai levelével a miniszterelnök, eikiáltotta magát, hogy tűz van, bevádolta a rég nem létező obstrukciót, esküdözött, — hogy ennek (rég megszűnt) bajait tovább tűrni nem lehet és a legteljesebb béke idején oly dühvel rontott neki a rég meghalt obstrukciónak, hogy dörömbölésével, ütlegezésével, dühöngésével, végre erőnek erejével új életre keltette a halottat; s mikor végre ez is sikerült neki, akkor magából kikelve mutatott rá saját teremtményére, hogy ime itt van, megint itt van!... Pedig ha megint itt van annak egyes egye-

dül Tisza István az okozója azzal, hogy minden alkalom nélkül, minden ok nélkül, neki rontott a fanatizált miniszterelnök az ő saját agya rémképének.

Bár ez magban véve is már példátlan eset, de az még nagyobb unikum, hogy elhitette a miniszterelnök egy nagy számú emberrel, kik olvasni tudnak s emlékező tehetséggel bírnak, tehát tudják, hogy márcziusban Thaly békét csinált és hogy azóta — béke is volt s a képviselőház a törvényalkotások egész sorozata bukfenchezett át — e nagy számú emberrel még is elhitette Tisza István azt, hogy nem volt béke, sőt az obstrukció szörnyetege dühöngött, úgy, hogy ő kénytelen volt, a többség uralma és a parlamentarizmus nevében Szent György lovagja lenni, szárnyas lova vasas patkójával átgázolni a lényeket tartalmazó formákon és szíven döfni azt a papiros sarkányt, amelyet ő maga gyártott saját használatára Ugrán.

Ily ragadós a fanatizmus nálunk; ily hatása van az ékesszólásnak; ilyen varázsa van a duzzadó erélynek és a merészségnek! Milyen kár, hogy ezek nem egy nagy nemzeti eszmét szolgálnak most!

Protestáns estély.

— december 12.

A debreczeni főiskola Hittanszéki Önképző Társulata a múlt évben kezdte meg a protestáns estélyek tartását. Az estélyek mindegyre magasabb színvonalra emelkednek és a közönség egyre jobban és jobban megszerette ezeket a nemes lelket tápláló estélyeket. Tegnap a tizenharmadik protestáns estélyt tartották a főiskola dísztermében és a szép nagy terem szűknek bizo-

dot rabolták ki az orosházi országúton. Husz ezüst tallért szedtek el tőle.

Ezt mindenki borzasztónak találta, csak Riesz Dávid nem. Őka volt reá, hogy könnyen vegye a kalandot. Azelőtt egy eszterdóval ugyanis egy cigánylócsiszár becsapta a gyulai vásáron. Hamis ezüst tallérokka fizetett.

Mikor Riesz Dávid megtudta, hogy hamis pénz van nála, nagyon nyugtalan lett. Mit tegyen? Eldobja? Ehhez nem volt elég ereje, elég hősiessége, elég szíve.

Híába, a pénzt, a készpénzt, még ha hamis is, sajnálja az ember az ablakon kidobni. Mikor azonban kirabolták s elszedték tőle a veszedelmes ércneműt, megkönnyebülten sóhajtott föl:

Hála Istennek! Legalább nem csuknak be hamis pénz terjesztése miatt.

Az állapot nem javult. A rablók macacsul kitarították Csaba környékén. Hallatszott ugyan, hogy elkalandoztak Szarvas, Orosháza és Tóthkomlós alá, de a központi telep Csaba maradt.

Végre egy incidens lényegesen változtatott az ádatlan állapotban. Az incidens Tisza Dorka, egy szépségéről híres menyecske hozta létre.

A nevezett hölgynek mindennap, mikor az éj leszállt, valami sürgős halaszthatatlan teendője akadt egy bodzási tanyán. Hogy micsoda, azt nem tudom. Az ilyen dolgot nem jó a történelmi félhomályból elővonszolni.

Az azonban kétségtelen, hogy Valastyán Dorka egyik éjjeli sétája alkalmával találkozott a rablókka. Ő maga dicsekedett el vele.

Ez a Valastyán Dorka, úgy látszik, nyílt, egyenes karakter volt. Egy szóval sem tagadta, hogy a rablók a találkozás alkalmával megölték, megcsipkedték és megosókoztatták.

Ezt különben mindenki természetesen találta. A rablók végre is nem trappista barátok, viszont Valastyán Dorka szemrevé, kivanatos menyecske volt. A mellett liberális.

De az emberek kíváncsisága nem ismer határokat. Mikor a szép menyecske kalandjának híre kelt, a szomszédok mindenféle kérdésekkel ostromolták. Részleteket kértek tőle. Az öreg Lepény főleg azt tudakolta, hogy mit beszéltek a zsványok?

— Mindenfélét, — válaszolta Valastyán Dorka mélyen elpirulva.

Az öreg Lepény tovább firtatta: — De hogy érted e szavakat, mikor te nem is tudsz magyarul?

Valastyán Dorka nagy szemeket meresztett, aztán bájos egyszerűséggel folytatta:

— De hiszen tőtul beszéltek?

— Tőtul?

— Persze. Mind tótok. Mondták Nóg-rádból valók. Csak tudom.

Az öreg Lepény még egyszer föltette a kérdést. Hangja ünnepiesen csengett:

— Ide vigyázz, Dorka. Igazán felelj. Csakugyan tótok azok a zsványok?

— Ha mondom...

— Akkor jól van, — mondotta az öreg Lepény, kiegyenesítve derekát.

Még az este összeszedett hat embert, kiket vasvillával, kaszával és ásóval fölfegyverzett. Elmentek a rablókat keresni. Nem éreztek semmi félelmet, aggodalmat, vagy ahhoz hasonlót.

— Hiszen, — magyarázta az öreg Lepény, — tótok.

Hajnaltban meg is találták őket a megyeesi csárda előtt. Éppen szekérre akartak ülni. Ebből semmi sem lett. Az öreg Lepény és társai rájuk rontottak. A harc rövid és heves volt. A megtámadott besnyikok nem tudták megérteni, hogy a csabaiak honnan veszik egyszerre a hősiességnek azt a csodás mértékét, amellyel hátukat, fejüket véresre verik?

Nos, a zsványok az első összetűzés után gyáván, nyomorultan meg futottak. Valószínű, hogy meg sem állottak a nógrádi hegyek aljajig.

Az öreg Lepény pedig nyugodtan lépkedett haza embereivel. Mintha csak valami mezei munkáról tértek volna meg. Egyik sem csinált virtust belőle, hogy a rablókat elkergették. Hiszen csak tótok.

— Ha mi azt előbb tudtuk volna! — mondotta az öreg Lepény fejcsóválva.

A rend és nyugalom helyre állt. Akil nek pénze volt, az ismét zavartalanu-

nyult, mert a nagyszámú előkelő közönség csaknem szorongott a teremben.

A fényesen összeállított műsort a főiskolai kántus összevágó éneke vezette be.

Mindenki érdeklődéssel várta a tudós lelkésznek, Jánosi Zoltánnak szabad előadását. Magasan szárnyaló, a hit mélységébe világító beszéd volt az, amit Jánosi az Isten országáról beszélt. Szembe állította a romlott világot a tulvilági tisztasággal, a hitet a hitetlenséggel, az erényt a bűnnel és levezette, bebizonyította, hogy az erény jutalmat nyer és a hit diadalmasodik.

A közönség percekig tapsolta Jánosi remek, szép előadásáért.

Szép tehetségre és nagy képzettségre vall Poosch Margit zongorajátéka, mit melodráma követett. Várady Antalnak Az Ur itél című költeményét szavalta nagy hatással Peley József hittanhallgató, kinek szavalatához precíz kíséretet Ujváry Ilona adott zongorán és Alföldy Béla tanító hegedűn.

Karakas István vezetésével a tanítóképezdészek vonós zenekara adta elő kitűnő összhanggal Erkel Hunyadi Lászlónak IV. felvonásában levő himnuszát, mit bő taps követett.

Debreczen legkiválóbb régiségbuvára, Zoltai Lajos városi levéltáros tartott azután felolvasást a Debreczeni Bibliáról. A nagy és mély tanulmányra valló felolvasásban elmondta azokat a viszontagságokat, melyeken az a huszezer magyar nyelven nyomtatott biblia keresztül ment, míg a hívek kezébe juthatott. Megemlítette Zoltai, hogy amíg évszázadokkal ezelőtt Debreczen maga is nyomtatott bibliát, addig ma egész Magyarországon azok a magyar nyelvű bibliák forognak közközlésben, melyeket az angol bibliaterjesztő vállalatoktól erednek.

A tudományos és emellett általános értékű felolvasásért Zoltainak sok tapsban és éljenzésben volt része.

örülhetett neki. Egy-két hónap múlva el is felejtették az egészet. Azaz nem egészen...

Történt ugyanis, hogy egy szép vasárnapon Kitka Mátyás, kinek fényesen volt a tanyája, bejött ötdömögével a városba istentiszteletre. Elvégezvén az ájtatosságot, visszamentek a fényesi tanyára. Lassan, nyugodtan haladtak, beszélvén az örök témáról, az idők járásáról.

Még magasan állott anyári nap, mikor a Körös mellett elhuzodó fűzesből három gyanus alakot látnak kilépni. Mindegyik kezében duplapuska volt. Nem lehet kétség kiletük iránt.

Kitka megállította társait, kik közt Rohoskának az apja is volt.

— Nézzétek, — mondotta, — megint itt vannak ezek a zsványok.

— Az ám!

— No hát, — folytatta az öreg Kitka — most nincs kegyelem, agyonütjük őket Jertek!

Azzal, úgy, ahogy voltak, fegyvertelenül megtámadták az állig fölfegyverezett zsványokat. Azaz, volt fegyverük, a rézkapcsos, vaskos bibliák. Azzal ütöttek, szujtották. Mindegyik egy bibliai Sámson erejét érezte karjában.

A harc kemény volt. A megrohant zsványok vesztül védelmezték magukat. De hasztalan. A bibliák rezes hegye úgy kopogott a fejeken, mintha menykövel szujtottak volna le. Az egyik zsványt agyonverték, a másik kettő véres fővel megadta magát.

A sátoraljajuhelyi református lelkésznek, Fejes Istvánnak Jézus a tengeren című költeményét szavalta el aztán Bartha Berta, kit kellemes hangja, kreató képessége predestinál a szavalásra. A bájos leányka olyan tapsarkánt kapott a közönségtől, de különösen a karzatak diákságától, hogy csak percek múlva léphetett az emelvényre. Dzután a leányskóla és a tanítóképző intézet növendékeiből álló ének- és zenekar, Alföldi Béla tanító kiváló muzsikusz vezetésével operarészletet énekeltek. Megkapó precíz ének, gyakorlott zene jellemzik az operarészlet előadását.

A 180 dicséretnek 1. versét énekelve oszlott szét a kellemes, áhítatos élvezet után a mintegy 500 főnyi közönség.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A debreczeni tanári körben felolvasó gyűlés volt szombaton d. u. A hajduböszörményi ev. ref. főgymn. képzett és buzgó fiatal tanára, dr. Besenyey Lajos, vonzó előadásban értekezett „A görögnyelv mai tanításáról”. A jelen voltak, még a nem görögországi tanárok is osztatlan figyelemmel hallgatták a felolvasást, melyért a felszólaló tagok és az elnök elismerő hangon mondott köszönetet.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Hétfőn, decz. 12. Aranyvirág. (Operett.) „B” bérlet.

Kedden, decz. 13. Áldozati bárány. (Bohózat.) „C” bérlet.

Szerdán, decz. 14. Görög rabszolga (Operett.) „A” bérlet.

Csütörtökön, decz. 15. Heidelbergi diákélet. (Színmű.) „B” bérlet.

Pénteken, decz. 16. Enyingi Török Bálint. (Dráma.) „C” bérlet.

Szombaton, decz. 17. Tücsök (Életkép.) „A” bérlet.

Kitka bevitte őket Csabára s átadta a csendbiztosnak. A halottat is, a sebesülteket is.

A csendbiztos hivatalos mogorvasága enyhül egy kisé.

— Jól tettétek, — mondotta — ámbár reggelre magam is behoztam volna őket.

Mikor a csendbiztos vallatni kezdte az elfogott zsványokat, Kitka nagyot nézett. Kisült, hogy nem tótok, hanem magyarok Biharból.

Mikor késő este hazafelé bandukolt társaival, szótlan, magába merült volt. Azon a helyen, hol a hóstettet elkövette, megállott s odaszólt Rohoskának.

— Te, Mazó, jó ám, hogy nem tudtuk, hogy magyarok.

— Bizony jó, — hagyták helyben a többiek.

Nem is lóháton ahogy tisztességes betyárokhoz illik, hanem kocsin jártak. Másban is eltértek a betyárhagyománytól. Nem loptak lovat, tehet, nem hajtottak el juhokat, sertéseket, csak a pénzt szedték el az embertől. Kézpénzt, valutát.

A kézpénzt senki sem szereti odaadni. Legkevésbé az olyan szorgalmas, takarékos nép, mint amilyen a csabai. Már hetekig, hónapokig tartott ez a garázdálkodás. Az emberek rettegve lépték át a város határát, mert az átkozott rablók éjjel-nappal talpon voltak. Evidenciában tartottak minden embert, akinél egy kis pénz-mag föltételezhető volt.

Vasárnap, decz. 18. Délután: Falu rossza. (Népszínmű.) Este: először Emigráns. (Színmű.)

Heidelbergi diákélet.

A jó darab, párosulva jó előadással mindenkor beválik. Legjobb bizonyíték erre a „Heidelbergi diákélet”, melynek szombati előadására is zsufolásig megtelt a színház. A közönségnek ezuttal szép és kedves jelenetben volt része. Mikor ugyanis a második felvonásban Katiczát, Szabó Irmát a diákok szalagokkal feldiszipik, váratlanul előlépett a kulisszák mögül két debreczeni főiskolai tanuló és egy pompás virágkosarat nyújtottak át a bájos művésznőnek ezekkel a szavakkal:

— Ezt meg a magyar diákok adják! Zugó tapsvihaz hangzott fel a kedves jelenet után. A szereplők közül különben Szabó Irmán kívül kitüntek Csontos, Faragó, ki most is kapott nyílt színen tapsot; Mezey, Sebestyén.

Áldozati bárány.

Bohózat 3 felvonásban. Irtta Walter O. és Stein L. Fordította dr. Komor Gyula.

(Premier.)

Az utolsó években mintha a bohózatok leszorultak volna a színpadról. Sem a külföldről nem importáltak, sem pedig hazai írónk nem produkáltak semmit. A francia irodalom pár év előtt garmada számba ontotta a bohózatokat és vígjátékokat, az utóbbiból elég kerül most is hozzánk, de a vidéki igazgatók a zsebük mellett szem előtt tartják még az erkölcsöt is és amelyeket az utóbbi időben a fővárosban színrehoztak, vidéken épen erkölcs rontó és minden szellemességük, ötletességük dacára megbotrározható tárgyuknál és tartalmuknál fogva, nem adatnak elő.

A sok daljáték, dráma, színmű mellett már szinte vágyódott a közönség valami mulattató darabra is, olyanra, ahol amugy Isten igazában, szabadon mulathat, nevetget.

Vége talált nyit is. A tegnap bemutatott bohózat: „Az áldozati bárány” ezek közé tartozik.

Egy teljes estét betöltő, pompásan szórakoztató és mulattató darab a tegnapi. A szerzők is erre törekedtek, olyan bohózatot akartak írni és irtak is, amelyben nem keresik az igazságot, sőt szemet hunynak a valószínűség szabálytalanságain, az inkorrektül felépített cselekmény laza szerkezetén.

Ezt el is érték. Egész estén át folyton kacagtak a nézőtérben.

A helyzet komikumnak nagy teret engedtek a szerzők. Erdeme kiválóan ötletessége mellett az, hogy mellőzték az izléstelenséget, a pikantériát és dacára ennek, a darab mulattat, kacagtat folyton.

A darabban különösen egy szerep van, mely uralja a bohózatot és az előadást. Bárány Ottó tanár szerepe. Ezt a szerepet Faragó Ödön játssza és ez egy bohózat előadásánál nagyon sokat jelent! Amit Faragó ebben a szerepben produkált, az egyenesen bámulatos. Faragó kiváló művészetét eddig is ösmertük.

Tegnap nem tudtuk mit csodáljunk jobban Faragóban, a jellemzés korlátlanosságát és hatalmát, vagy mimikájának varázsszerű harmóniáját. Ismét bebizonyította, művészetének ritka intelligenciáját épen azért, hogy távol tartotta magát a szerepből önkéntelenül kínálkozó túlzásoktól.

Elismerésben volt is része bőven. Nyílt színen, felvonás közben csak úgy zugott a tapsáradat.

Az előadás ilyen főszereplő mellett csak jó lehetett és az is volt.

A többi szereplők közül nagy sikert aratott Palágyi és Iványi, kik nyílt színen

szintén megérdemelt elismerésben részesültek.

Arday, Menzáros, Jaszenszky, Szabó Irma Sallágyi egyforma kedvvel és ügyességgel iparkodtak azon, hogy méltó helyet foglaljanak el a keretben.

Rományi Máriánál haladást láttunk és tegnapi meglepően megállította helyet.

L. J.

Egyről-másról.

— december 12.

A rátóti bölos.

Ezuttal nem Széll Kálmánról, Rátót uráról szól a nóta, hanem ama híres Rátót-ról, amelynek bölosei borsón akarták eitolni a templomot, mikor pedig fűszál nőtt a torayukon, kötéllel huzzák fel a bikát, hogy leeddelje. A bika persze megfuladt. No hát egyéb baklövéseket is követek el a rátótiak, amely baklövések közül a legnevezetesebbet alighanem példaképp választotta ki magának Tisza István gróf. A rátótiak ugyanis létrát vittek az erdőn keresztül. Csakhogy nem hosszában, hanem keresztben vitték és levágtak minden utjukba eső fát. Hát ilyen rátóti bölos Tisza gróf ur is. Mert vihette volna a házszabály-igazítás létráját a maga rendjében, ő azonban szintén úgy vitte, hogy egyuttal kiirtotta a törvényhozás terebélyfáját. Vajjon mit csinál majd ezzel a létrával? Nehezen hisszük, hogy a hatalom irányában fog rajta fölfelé kuszni. Pedig neki egyéb szandéka nincsen.

A belépett.

Abaffy Ödön es. és kir. kamarás ur belépett a szabadelvű pártba. Nagy örömmel fogadták odabent. Abaffy urnak ugyanis virágzó gőzmosó-intézete van. Lesz hát hol mossák tisztára a szabadelvűségnek szépen felhalmozódott szennyését!

Az óvatos Herczeg.

Ha Kubinyi Géza, Szóts Pál, vagy Szaczellary György kapnak a kormányparti mandátumon, azt valahogy meg tudjuk érteni. Ők csakis a Tisza kegyelméből lehetnek a nép képviselői, ha pedig a Tisza kegyeit és így a képviselői megbízó-levelét is elejtik, viaszasülyednek abba sűrű semmisségbe, ahonnan napvilágra kerültek. Ők és a 40-45 Tiszista semmik se voltak és semmivé is lettek. De Herczeg Ferenc, aki valóságban Isten kegyelméből lett író, ugyan mit tüntet olyan nagyon a Tisza ábrázata előtt?

Hiszen, ha ő nem kap egy kerületet, még inkább övé az ország, amely irói működésénél fogva őt a magyar szellem egyik legkiválóbb képviselőjének tiszteli. Mégis lemondott elvállalt kötelességéről, nem tartja meg felolvasását az aradi Kossuth-szobor javára, hanem e helyett küldött a szobor alapjára 100 koronás adományt. A politikai helyzettel igazolja eljárását. Attól fél, hogy ő lesz a tizennegyedik vértanu, ha Kossuthot dicsőíti. Bizonyára nem kapna más-ként Tiszától kerületet. Ugyan méltányolják

már az aradiak szegény Herczegnek a városos helyzetét és küldjék neki vissza a száz koronáját... választási költségekre!

*

A pióczák.

Nagyon dühösek most Apáthy Istvánra, a kolozsvári Ferencz József-egyetem rektorára, amiért az ifjúságot nem igyekezett visszatartani a hazafias mozgalmaktól. Ráfogják a valóban világhírű tudósr a a Tisza párti ujságok, hogy nem is irt egyebet, mint a pióczákról szóló orvosi művet. Vagy úgy! a pióczák! Attól tartanak talán, hogy a szabadélvűség vérkiszívó természetét is kitanulja, ezzel pedig leleplezi a viczinális, proviziós és összeférhetlen hadakat? Jó lenne pedig, ha arról is írna könyvet Apáthy, hogy lehetne megszabadulni az ország fő főpióczájától, Tisza István gróftól!

NAPI HIREK.

Az egyházkerületi főjegyző választás.

— december 12.

A tiszántuli ev. ref. egyházkerület legutóbbi közgyűlése alkalmával elrendelte az egyházkerületi főjegyző választást és a szavazatok beadására határidőt tűzött ki. A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriumának tegnapi gyűlése egyhangulag Dicsőfi József-re adta a maga tíz szavazatát.

Köztudomású dolog, hogy Dicsőfi József a mult választás alkalmával is megnyerte a presbiteriumok szavazatainak többségét, hisszük, hogy az ezen alkalommal is megnyeri. Egyházi téren méltóan feltűnt eljárással akkor a Dicsőfi József-re adott szavazások egyrésze megsemmisített, ily módon a többségből kisebbség lett, reméljük, hogy a mostani választás alkalmával ily eljárással nem találkozunk.

A legközelebbi egyházkerületi gyűlésen Urai Imre a beregi egyházmegye gondnoka mondta, hogy egy idő óta folyton azt írják és hangoztatják, hogy az egyházi élet terére a politikát behozni nem szabad, mi nem is tettük, de akik írják és hangoztatják, azok éppen az ellenkezőt cselekszik mindig, ő mint egyházmegyei gondnok tizenöt év óta tagja az egyházkerületi gyűlésnek s ez idő alatt azt tapasztalta, hogy őt folytonosan mellőzték s egyetlen egy bizottságba sem választották meg, nyilván csak azért, mert ő függetlenségi és 48-as párti, bezzeg a főgondnok urral egy párton levők alig, hogy belépnek az egyházkerületi gyűlés tagjai közé, azonnal a legfontosabb bizottságokba bejutnak.

Uray Imrének igazsága van s azon a gyűlésen nem is czáfolta meg szavait senki.

Dicsőfi József ellen nincs és nem is lehet más kifogás, csak az, hogy ő a függetlenségi és 48-as párt tagja.

A politikát az egyházkerületi gyűlés tagjai közé bevinni nem akarjuk, de azt sem tűrhetjük tovább, hogy közülünk bárki

is azért és csupán csak azért mellőztessék, mert a függetlenségi 48-as párt tagja.

Ezért örülünk a debreczeni egyház presbyteriuma egyhangú határozatának, mint elvi jelentőséggel bíró határozatnak s óhajtjuk, hogy példáját más egyházak presbyteriumai is kövessék.

— **Hajduvármegye független érzésű megyebizottsági tagjai** felkértek, hogy a csütörtökön decz. 15-én tartandó vármegyei közgyűlést megelőzőleg az Angol királynő éttermében gyülekezzenek, hol 8 és 9 óra között nagyfontosságú értekezlet lesz. Szives és pontos megjelenés kéretik. Kovács Gyula orsz. képviselő.

A közigazgatási bizottság ülése.

Hajdu megye közigazgatási bizottsága ma délelőtt a főispán elnöklésével ülést tartott, melynek a megye mult havi ügyeiről szóló szakjelentések tárgyaltattak. Az ülésen a többi között az alispán a m. közbizt. kitűnő állapotáról referált, a főmérnök az épült és építendő utakat ismertette. Az ülésen továbbá Galánffy kir. ügyész a megyebeli börtönökről kijelentette, hogy valamennyi tiszta, rendes és az egészségre ártalmatlan. Csánky Viktor tanfelügyelő iskolaügyekről referált, majd a környékbeli jegyzők olvasták fel jelentéseiket, mire az ülés tizenkét órakor ért véget.

Gázkészítés magyar szénből.

A városi közgyűlés nemrég olyan határozatot hozott, hogy ahol lehet, mindenben a magyart ipar, a magyar gyártmányt pártolja és egyes vállalatoknál is amennyire az lehetséges, magyar terméket használ fel. A világitási bizottság eme hazafias határozat folytán elhatározta, megkísérli, nem e lehetne ép oly jó minőségű gázt készíteni magyar szénből, mint a porosz szénből. A légszuszgyár ez irányban tett is kísérletet, mindenféle magyar szenet hozatott és a mult hetekben abból igyekezett a légszusz elállítani. Az eredményről ma tett jelentést Körner tanácsnok a tanácsnak. Az eredmény — sajnos — nem kielégítő, mert a magyar szenek egyeike sem felel meg a kívánalmaknak és a magyar szénből nem lehet jó világitó légszusz elállítani.

— **Az adóprés.** A mult hónapban — mint a pénzügyigazgatóság jelenti — állami egyenesadó címén 310,601 korona 93 fillért fizettek be Hajduvármegyében. A mult év novemberében 130,107 korona 99 fillért fizettek be állami egyenes adó címén és így az államnak ez évben 180,433 korona 94 fillérrel gyarapodott a követelése. Ezzel szemben a mult havi adóhátralék 677873 korona és 29 fillér, 1903. november havában 1.161,733 korona 68 fillér volt. Tehát 483,860 koronával vesz be többet az állam most hátralék címén, mint tavaly.

— **Érdekes felebbezés.** Érdekes és a maga nemében szokatlan felebbezés küldött ma le a belügyminiszter. Szentpály Benő dr. ker. orvost szabadsága ideje alatt a polgármester dr. K. Szalay Béla tb. ker. orvossal helyettesítette, aki Szentpály teendőit ma is lelkiismeretes buzgósággal végzi. A polgármester ezen

4850 pár férfi, női és gyermek czipő; továbbá kalap és férfi divatcikkek **érkeztek**

Révész Zsigmond

főtéri üzletében, mely cikkek olcsóbban beszerezhetők, mint bárhol.

intézkedésébe nem nyugodott bele dr. Széll Kálmán tb. kerületi orvos és felebezést jelentett be, melyet felterjesztettek a miniszterhez. A belügyminiszter a felebezést azzal küldötte vissza a tanácshoz, hogy bírálja el a közigazgatási bizottság, van-e valami jogosultsága a Széll Kálmán felebbezésének.

— **A bábaképző intézet építésének bajai.** A bábaképző intézet építését a városi tanács Ungár Mór miskolci vállalkozóra bízta azzal a kikötéssel, hogy az építésnél debreczeni munkásokat köteles alkalmaztatni. A vállalkozó ennek a határozatnak meg is akart felelni, de sehogysem tud, mert a kőművesek nem akarnak dolgozni és akik pedig dolgoznának, azokat a többiek megakadályozták. Ilyen körülmények között a vállalkozó kénytelen a határozattól eltérőleg idegenből munkásokat hozatni. Erről tett jelentést a vállalkozó a tanácsnak. A tanács ma a jelentést azzal vette tudomásul, amennyiben a debreczeni kőművesek nem akarnak dolgozni, nem tesz az ellen kifogást, hogy idegen munkásokat alkalmazzon.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Jóga Mihály debreczeni pénzügyi segédtitkárát a veszprémi pénzügyigazgatóságához pénzügyi titkárrá kinevezte.

— **A nőgyelet és a népkönyha.** A városi tanács mint ismeretes, a népkönyha helyéül a Csicsogó kocsmát jelölte ki. A tanács ugyanakkor megkereste a nőgyeletet, ez évben is vállalja-e a népkönyha vezetését és felügyeletét. A nőgyelet a megkeresésre válaszolt a tanácsnak. Kéri a tanácsot, helyezze hatályon kívül határozatát, mert a Csicsogó korsma helyisége a távolság miatt nem alkalmas a népkönyha céljaira és a nőgyelet nem képes a kelendő ellenőrzést gyakorolni. A nőgyelet azonban, ha a tanács ragaszkodik ahhoz, hogy a volt Csicsogó kocsmában legyen a népkönyha, ez évben is hajlandó a népkönyhat vezetni és arra felügyelni, ha a város minden délelőtt egy fogatot bocsájt a nőgyelet rendelkezésére, amelyen a felügyeletet gyakorló hölgyek kimehetnek. Végül azt kéri a nőgyelet, ha lehet a Darabos-u. 46. sz. házban legyen a népkönyha. A városi tanács Vecsey Imre főjegyző elnöklésével mai ülésén határozott végkép a felett, ez évben hol legyen a népkönyha. Hosszabb vita után azt határozták, hogy ez évben a népkönyha helyiségéül, miután ez évben már lehetetlen a volt Csicsogó kocsmát a céljának megfelelően alakítani, a Darabos-u. 46. sz. házat bérelje ki és egyben utasítja a mérnöki hivatalt, hogy a volt Csicsogó kocsmát a jövő télire úgy alakítsa át, hogy ott a rendőrállomás a népkönyha és hajléktalanok menhelye elhelyezhető legyen.

— **Száj- és körömfájás a megyében.** Az állatorvosi hivatal jelentése szerint az állatgyógyászat a megyében kedvezőtlen. Mig Püspökladányban a hasított kórmű állatok között megszűnt a száj- és körömfájás, addig a veszedelmes kór szörványosan lépett fel Hajdusámsonban, valamint Hajduböszörményben, Egyeken és Tiszacsegén. A vész terjedésének megakadályozására minden óvintézkedést megtettek.

— **Betegszállító kocsik beszerzése.** A mentőegyesület felállítására — habár alap van rá — még mindig késik. De ha mentőegyesületünk nincs is, egy betegszállító kocsik beszerzése halaszthatatlan. A mai tanácsülésen szóba is került az ügy abból az alkalomból, hogy bejelentették Koch testvérek adományát, ki 104 koronát adott egy mentő kocsik céljaira. A tanács az adományt köszönettel vette, de miután abból az összegből nem lehet egy mentőkocsit beszerezni, elhatározták, hogy az összeget kipótolva ideiglenesen egy tisztességes betegszállító kocsiról gondolkodnak és megbizta a főor-

vost, tegyen sürgősen jelentést, mibe kerül egy betegszállító kocsik.

— **A siketnémák perselyei.** A siketnémákat gyógyító debreczeni egyesület igazgató-tanácsa legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy perselyeit összeszedeti és bizottság előtt kibontatja. Az igazgató-tanács ez uton kéri fel mindazokat, akiknél ilyen gyjtő-perselyek vannak, sziveskedjenek azokat Zolnai Gábor intézeti szolgának, aki magát kellőképpen igazolni fogja, átadni. A perselygyűjtés eredményét egyenként nyugtáznia fogja az egyesület.

— **Az ellenzék diadala.** A szövetkezett ellenzék vezérfeje Kossuth Ferencz és Apponyi Albert vezetésével tegnap Pozsonyban volt, hol óriási lelkesedéssel fogadták őket. Nagy népgyűlés volt, melyet 100 terítéses ebéd követett. A fényes ebéden Apponyi Albert grófné is részt vett.

— **Vasutmegnyitás a közelben.** Ma d. e. 9 órakor kezdődött Nyiregyházán a Vásárosnaményig terjedő új vonalrész műtanrendőri bejárása, amelyen Debreczenből hivatalosan részt vettek: Tolnay Kornél üzletvezető, Ericz Ernő főfelügyelő, Berényi Lajos és Laszgalner Kálmán felügyelők, dr. Bárdossy Gyula titkár, akik még a tegnap esti vonattal elutaztak Nyiregyházára, hogy ott a kereskedelmi miniszter képviselőjével a bizottság többi tagjaival találkozzanak. A hivatalos jellegű első vonat d. u. 2 órakor érkezett be a végállomásra — Vásárosnaményba, ott a bizottság az elfogyasztott frissítők után visszatért Nyiregyházára, a hol aztán gazdag lakoma várta a bizottságot s a város és vármegye meghívott előkelőségeit. A debreczeni üzletvezetőség részéről közreműködők éjjelkor jönnek haza külön vonaton.

— **Elhunyt fiatal leány.** Fleischmann Mór nagykereskedőt és családját súlyos csapás érte. Leánya, Szeréna 17 éves korában elhunyt. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Fajdalomtól megtört szívvel tudatjuk szeretett gyermekünk, testvér és sógoronk Szerénának folyó hó 11-én éjjel 11 órakor, életének 17-ik évében váratlanul történt elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 13-án délelőtt 10 órakor fognak a Kossuth-utcai 1-ső számú gyászszobából az izraelita temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1904. decz hó 12-én. Béke lengjen korán elhunytjaink feletti! Fleischmann M., Fleischmann Mórné sz. Zilzer Mária szülei. Testvérei: Aranka, Iona, Lilla, Janka, Margit, Sándor, János, Lenke. Sógorai: Hegyi Albert, Jünker Henrik, Klein Géza, Erber Ernő.

— **Rendkívül olcsón lehet karácsonyi ajándékokat vásárolni a Schwartz-féle pipametsző és fényképező cikkek üzletében a városházzal szemben.**

TAVIRATOK.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Port-Artur elesett.

Budapest, decz. 12. A Budapesti Hírlap ma délelőtt Párisból táviratot kapott, amely szerint Stössel tábornok Pétervárra táviratot menesztett, tudatva, hogy a várat tovább nem védelmezheti és megadta magát a japánoknak.

Ezt a hírt ezideig nem erősítették meg meg, de meg sem cáfolták.

Az osztrák kormányválság.

Bécs, decz. 12. Körber miniszterelnököt a császár tegnap egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. A „Fremdenblatt“ a kormányt védelmébe veszi az ellen a támadás ellen, amely az inség ellen való védekezés miatt érni fogja a tartományt. Nem a kormányban kell keresni a hibát, hanem a kormány ellenségeiben.

Széll Kálmán mandátuma.

Szent Gotthárd, decz. 12. Az egyesült ellenzék és a kormánypart Széll Kálmánt újból képviselőnek jelölte, dacára ama értesítésének, hogy a mandátumot nem fogadja el. A választók a határozatról táviratban tudatták Széllt, amelyben azt is mondják, remélik, hogy a hármas jelszó jog, törvény, igazság a hármas bércz hazájában ismét visszanyeri uralmát.

TARKASÁGOK.

Gyomorhajosok.

A. (Vékony dongáju öreg ur, rendezetlen szakállal, testi gyengeségre való lassúsággal telepszik le az Emke egyik asztala mellé.)

Pinczér: Mészatitk pancsolni kérem?

A. (Homlokát törölgetve, suttogó hangon): Hozzon egy kapuczinert, édes fiam.

Pinczér: Mészatitk kérem. Parancsol talán lapokat?

A. (Mielőtt a párolgó kapuczinerre néz, idegesen): No ez már abszurdum. (Szinte kihívó hangon.) Nézze, kérem, vigye vissza ezt a kotyvalékot innen. Avagy mit gondol az ur, a pinczér ur, hogy én kapuczinert helyett feketét iszom? Kérem, ebben nincs tej...

Pinczér: Kérem. Akkor talán világosabban mészatitk pancsolni?

A.: Csakis!

Pinczér (Kis idő múlva.): Mészatitk, ez már valamivel világosabb.

A. (A csészébe pillantva.): Kérem ne ánzágoijon (Hirtelen, dühvel.) Vigye vissza azonnal. Vigye vissza és tanulja meg, hogy ha közömbös kapuczinert kérek, ne hozzon világosat.

Pinczér (Elfojtott méreggel.): Kérem. (Pár pillanat múlva.) Tessék. Azt hiszem ez be fog válni.

A. (Elégülten): Na lássa kedves fiam, ez már az igazi. (Kéjjel szürcsölgeti.)

B. (Hasonló törékeny alak, nyakig beburkolva. Mielőtt két nagy és négy kis kabátot lefejt magáról, A.-hoz.): Megengedi uram?

A. (Fel sem nézve, idegesen.): Tessék.

B. (Leül): Pinczér!

Pinczér: Pancs!

B.: Hozzon nekem kedves öcsém egy világos kapuczinert.

Pinczér (Rövid szünet után.): Tessék kérem egy egészen világos kapuczinert.

B. (Dühösen pattan fel.): Ki mondotta önnek, egészen világosat? Kérem vigye vissza és máskor tanuljon emberséget. (Leülve.) — Ilyen hallatlanságot még ki sem látott!

A.: (Erdeklődve néz B.-re.)

B. (egy darabig állja a fixirozást, majd fülig vörösödve, A.-hoz): Kérem Pilula Ádám nyugalmazott rendőrkapitány vagyok.

A.: Bakancsfalvai és bordaközi Borda-házi Mányhért nyugalmazott adótárnok.

B. (Kissé nyugodtabban.): Van szerencsém.

A.: (Udvarias hangon.) Ön nem egészséges ember, uram.

B.: Ön sem. Különbén én gyomorhajos vagyok, körülbelül hét év óta.

A.: Boldog ember... én már huszonöt éves korom óta. Nászéjszakámon jégbehűtött sört ittam...

B.: Szegény barátom. — Én is a sörnek vagyok az áldozata, — És ki gyógykezeli önt jelenleg?

A.: Dr. Elpatkoltató Venczel, a híres belgyógyász.

B.: (Örömmel.) Van szerencsém: kedves kollega ur. Engem is ő gyógykezelt. Nálam gyomor hurutot észlelt.

A.: Nállam is.

B.: (Székét közelebb tolvá): — És mi-

lyen ételektől tiltotta el kegyedet, ha szabad kérdeznem?

A: Főtt toszára rá sem szabad nézmem.

B: Nekem pedig éjjel-nappal azt kell ennem.

A: Sertés, liba, csirke, vad sülteteket fogyasztanom méreg.

B: Nekem mindezeket melegen ajánlotta.

A: Egyedül kevéske becsináltakkal tengetem magamat.

B: Tőlem mindenféle ciztromost megtiltott.

A: Bort sem szabad innom.

B: Amennyi belém fér.

A: Bikszádit iszom melegen. Naponta egy Purgót kell bevennem.

B: Erdékes. Nekem pedig gyomor-fogót rendelt.

A. (Idegen.): Akkor nem is gyomorhorutja van kegyednek.

B: Isten bizony az van nekem, uram. Gyenge vagyok, naponta gyomornyomást érzek, szívdobogásaim vannak...

A. (Kérő hangon.): Ne folytassa, uram... oh jaj, már érzem azt a bizonyos nyomást... kérem, nincs önnél egy kevéske szódabikarbóna?

B: Isten ments! Kereken megtiltotta a doktor ur.

A. (Gyomrát tapogatva.): Nekem pedig a lelkemre kötötte...

B. (Hirtelen gyomrához kapva.): Juj, már nálam is jelentkezik az a bizonyos nyomás... kérem az istenre kérem... hamar... hamar, adjon egy kevéske Seidlitz port...

A. (Nyöszörögve.): Jaj, nincs nálam, kereken eltiltotta a hogy is hívják orvos ur...

IRODALOM.

Darumadár....

I.

Darumadár utnak indul, bucsuzik a fész-
[kétől.]

Messze hangzik bus panasza délrészálló
[felhőkbel.]

Majd ha én is utra kelek,
Én még sokkal messzebb megyek.
Nem jár arra a madár sem,
Nem jut el a sohajtás sem
Odáig.

Tavaszzsal, ha tóparton a kéknefejejts vi-
[rágzik,

Darumadár újra megjön. Nem marad el
[sokáig.]

De ahová én elmegyek,
Ott sincs se tél, se kikelet,
Nincs szerelem, nincsen féltés,
Nincsen onnan visszatérés
Sohasem.

II.

Hull a zápor kint a pusztán,
Czifraszüröm jaj de nagyon megázott.
A szélvésznek versenytfutó
Pej paripám Isten bizony megfázott.
Takard be hát édes babám
Pej lovamat, hiszen futott eleget!
Aztán édes öleléssel,
Tüzes csókkal gyujtsd lángra a lelkemet.

Nincs a pusztán rózsabokor.
Nem hozhattam neked babám virágot.
Pedig hidd el, neked adnám
Ezt az egész, gyönyörű szép világot.
De a világ nem az enyém!
Szegény vagyok! Nem adhatok egyebet,
Neked adom mindörökre
A szerető, a hűséges lelkemet.

III.

Van nekem egy szép szeretőm
Ólél a lilium karja,
Édes csókot százat is ad
A piros, nevető ajka.

Jegyző uram! Irja meg a
Czédulát, hisz alig várom,
Négy hét múlva ő lesz az én
Aranyos kicsike párom.

Épül már az én házikóm,
Galambducz van a bal végén.
Turbékoló páros galamb
Úl ottan a puha fészken.
Kis házikóm zsutfedeles,
De ha nagy palota lenne,
A legszebbik páros galamb
Te lennél akkor is benne.

Dóczy József.

Kaleb. H. Szederkényi Anikó nevével többször találkoztunk már szépirodalmi lapokban. Előttünk, Debreczeniek előtt annál is inkább ismeretes a név, mert sokat beszélték arról a romantikus szerelmi kalandról, mely ez év augusztusában itt történt Debreczenben és melynek szereplői Szederkényi Anikó tanítónő és Haraszthy Lajos volt debreczeni újságíró, most a Siklósi Újság teljős szerkesztője. Kaleb ezimen jelent meg most Debreczenben egy kis könyvecske, mely H. Szederkényi Anikónak két hosszabb elbeszélését tartalmazza. Az egyiknek Kaleb a címe, a másiknak szerelem. Az egyik régi keleti történet, a másik társadalmi elbeszélés. Az elsőnek remekszép, keleties a nyelvezete, lebilincselő a meséje. Kaleb, a Perzsiában fogolyként levő zsidók főpapjának unokája megszereti Jázmit, a szép sirászi leányt és mikor Kaleb közbenjárására a perzsák uralkodója hazabocsájtja a zsidókat Palesztinába, Kaleb magával viszi Jázmit. A főpap, ki minden igyekezetével iparkodik a zsidók és perzsák közötti házasságot megakadályozni, csak Jeruzsálemben tudja meg, hogy unokája Perzsiából pogány feleséget hozott magának. Felszólítja Kalebet, kiben utódját óhajtotta látni az agg főpap, hogy üzze el magától Jázmit. Kaleb ezt megtagadja, mire az agg átkot mond Kalebre, ki másnap az összegyűlt népség szeme előtt taszítja el magát s az asszonyt. Ezt a mesét oly szépen, olyan megkapóan, olyan fölségesen egyszerű szavakkal írja meg a fiatal író, hogy abból gyakorlott és avatott tollára joggal következtethetünk. A másik művében a gondolatok mélysége, az eszmék eredetisége köti le az olvasó lelkét.

Naplóalakban írja le két egymást mélyen, nem hétköznapi módon szerető szívek e halálban való egyesülését. Mindkét szereplője szájába a mai társadalom szokásait, ferdeségeink, erkölceit bonczolgató szavakat ad. Morálról, bűnről és erényről kialakult világnézettel, önálló, egészséges és mélyreható véleménynyel ír megkapó történet keretében. Mindkét munkából kitűnik, hogy H. Szederkényi Anikó, kinek ez az első kiadott könyve, a magyar irodalomnak még sok igazgyöngyöt fog ajándékozni, mert a husz évet még alig betöltött író nő fölülemelkedik gondolataival a köznapiság fölé és madártávlatból tiszta, éles látásával bírálja a lelket, a szívet, az agyat, belát a vesékbe és a társadalom minden rétegébe és elméjének gyűjtőlelencséjével összpontosítja a megfigyeléseit.

A vaskos füzet ára 60 fillér. Kapható Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában, hol az izlésesen kiállított könyvecske készült.

REGÉNYCSARNOK.

Helyes elintézés.

Irta: **Abonyi Árpád.**

— Bizd csak rám, angyalkám, megleszel velem elégedve.

— Gondolja meg Béni, hogy sok minden van koczán s ha el találja hibázn...

Dehogy hibázom! föltétlenül megleszel velem elégedve.

*

— Tudod-e, öcséském, hogy buta egy komédia, amit csinálsz! — mordult öcsésére az óbester, midőn a fiatal, pelyhes állu legény néhány percz múlva megjelent a verandán s a nagyszony betette maga után az ebédlőbe nyiló üveges ajtót.

— Miféle komédia, bátyám.

— Leülni! — vezényelte harsány hangon az öreg ur.

Ő maga nem ült le, hanem, mint egykor a kaszárnya udvarán, midőn egyik vagy másik „buta“ sorakozót készült lehordani, szigorú tekintettel, rideg, kimért, koppanó léptekkel sétált fel és alá az engedelmesen letelepedő fiatal ember előtt.

— Hallom, hogy kend ott portyáz azon cseh pimasz Biluska háza előtt, ki valószínűleg golyót eresztett a kutyám bordái közé, bosszúból, hogy nevetlen modora miatt minap rendreutasítottam a a tökfilkót!... Szóval, azt hallom, hogy kend az erdész né után ólalkodik. Hogy? Igaz, vagy nem igaz?

— Beszéltem vele, az igaz... — felelte, némi zavarral a fiu.

— Mindennap?

— Igen.

— Mióta?

— Két hét óta.

— Ő kezdte az ismeretséget, vagy te?

— Ő is.

— Ah! No nem baj, jól van —

intett kegyelmesen az öreg ur, — szereztem, hogy nem csavarod el a dolgot, hanem magyarul beszélsz... Igy is kell!

Csak ki az igazsággal, hadd törjék ki a nyakad, ha megérdemled. Mikor én a te korodban Brassóban kadét voltam, egyszer — roppant gyalázatos téli éjszaka volt, kolosszális havazás, szél és olyan hideg, csak úgy vágott — könnyű szerrel megmenthettem volna a nyakamat, ha nem vallom be az őrnagyomnak, hogy én voltam az a „malacz“, aki a feleségének szobájából kispringolt az ablakon... Halt! Mit beszélek... ebadta...

A fiatal ember diszkrétan elmosolyodott.

— Hallottam — mondotta hizelegve — s csillogó, barna szemeiben fellillant meleg ragyogása az ifjuságnak — hogy fiatal korában nem volt vakmerőbb tiszt az egész regimentben.

— Ez igaz is... de kutyateremtette, most arról kell beszélni, amiért rapportra rendeltetek! Értésemre esett, hogy leveleket is firkálsz annak az asszonynak. — Igaz, vagy nem igaz?

— Igaz!

— Mutasd!

— De bácsi, kérem...

— Mutasd! Azonnal mutasd!

— Bocsánat, én...

— Parancsolom!

A fiu nem ellenkezett tovább. Zsebébe nyult s a még csak alig megkezdett levelet átnyújtotta az öreg urnak. Az bele-nézett és hangosan olvasta: „Mélyen tisztelt Nagyszagos asszony! Ne nehezteljen, hogy irok önnek; legyen róla meggyőződve, hogy az őszinte tisztelet és a nagyra-

becsülés, melyet ön iránt érezni szerencsém van...

Az öbester az asztalra dobta a levelet. — Számár vagy, öcsém!

Miért, bátyám uram? — kérdezte meghökkenve a fiú!

— Mondom, hogy számár vagy! — ismételte az öreg ur s gunyosan legyintett a kezével — miféle langyos cukros-víz ez? Így kell levelet írni egy asszonynak, akit le akarsz lovagolni? Czukrász legény vagy te, vagy pudelspringer? Tanulja meg kend, ha még nem tudja, hogy az ilyen kaczkias asszony, mint ez a Biluskáné — fityül a tiszteletedre! Nem így kell efféle levelet írni, hanem... például: Imádot, drága angyal! Örültem szeretem magát s ha nem hallgat meg, esküszöm, hogy főbe fogom magamat lőni, et cetra... Halt! Miféle sületlen beszédek ezek!

(Vége köv.)

Alkalmi vétel folytán

míg a készletből tart — az alanti bámulatos olcsó árban ajánljuk a következőket:

Egész finom férfi ingek 1 forint 10 krtól.

Férfi és fiu kalapok 80 krtól.

Női, férfi és gyermek meleg öltő ruhák 45 krtól.

Gyönyörű téli és nyári blouzek, alsó és felső ruhák, kosztümök, miederek, női és férfi bűrkeztük, 80 krtól.

Kitünő minőségű férfi és női cipők, sár-czipők (kalosnik) eddig még nemlétezett olcsó árakon.

Valódi vászon női fehérneműek fél áron Gallér 10 kr., kézelő 15 kr.

Szekely Jenő és Tsa utóda.

Piacz-utca 48.

Roncegno

természetes arzén-vasasforrás. Ismerik és gyógyítására használják 1856 óta. A legjobb sikerrel és állandóan az egész ében minden országban használják házikurára is. Sok orvosi tekintély ajánlja vérszegénység, klorózis, a vér megbetegedései, mária és következményei, bőr-, ideg- és női bajok. Basedow-féle betegségek stb. esetén. Minden gyógyszerárban vásárolható.

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utóda Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.

Hirlapelarusítók

felvételnek

a „Debreczen“ elárusítására

városi nyomdában,

városház keresztéptület

A fáradságot

senki ne sajnálja.

NANASSY LAJOS

1882-ik év óta fennálló

vasüzletét

folkeresni (kereskedelmi és Iparkamara épület 69. sz., a megyeházzal szemben) ahol minden vasáru cikkek, elismeri legjobb minőségben s legjutányosabb árban kaphatók.

Tejjes konyha felszerelések, kiváló minőségű tüzhelyek (sparherd), vaskályhák, vasrudak, vaslemezek, vastengelyek leg-olcsóbb beszerzési forrása.

Takarék tüzhelyek (sparherd) Budapestről jött lakatosokkal itt még nem látott szép s jó kivitelben, rajz után is csináltak. Solingeni zsebkesek, konyhakesek, asztalikesek, ollók, beretvák foraktára.

Egy darab gáz izótest (harisnya) 60 fill. Egy drb üveg benger 20 fill.

Főző edények magyar gyártmány s egész tiom brünni és pilseni gyártmány nálam kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Nánássy Lajos.

Karácsonyi és

ujévi ajándéku

a legszebb

arany- ezüst ékszerek és a legjobb gyártmányu zseb-órák

meglepő olcsó árban

Pintér Gusztáv

óra és ékszer üzletében Debreczen, Piacz-utca 26. szám a. (A főtözsde mellett.)

Ugyanott elvállaltatnak mindennemű ékszerek javítása és tisztítása, monogram készítés, vésnői munkák stb. — Megrendelések és vidéki megbízások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Karácsonyi vásár

nagyszabásu

maradék vásárral

egybekötve

rendkívül olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

divat áruházában

Debreczen, Kosstuh-utca 5. sz.

Finom ruha- és kosztüm szövetek

ezelőtt 4 és 5 frt, most frt 1 és 1.50

Francia delin méter 47 kr.

Francia flanell méter ... 39 és 57 kr.

120 c. szél. ruhaszövetek mét. 25, 35 és 45 kr.

Jó mosó barchetek méter 19 kr.

Dávidházy Kálmán

Debreczen,

Füvészkert-utca 9. szám

Könyvkötések, Tánczrendek, Bőr- és Plüsché disz-művek és képkeretekben a legszebb és legjutányosabb munkákat művészi kivitelben készít.

Legfinomabb szemüvegek és

orrcsiptetők

szakértelemmel készítve

Fischer Jakab

szakértő látszerésznél

DEBRECZEN, Piacz-utca 23. sz.

(a Piszta-palotával szemben).

Szinházi látcsövek

mindenféle kiállításban

nagy raktár.

Arlejtési hirdetmény.

A debreczeni ev. ref. egyház által létesítendő gazdasági épületek építési munkáinak biztosítására zárt versenytárgyalás hirdettetik.

Az előállítandó munkák az ev. ref. egyházi hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető terv- és költségvetés szerint vannak előíranyozva.

Ajánlat tehető az egyes munkákra vagy az összes munkára.

A versenytárgyaláson részt vehet minden képesítéssel bíró iparos vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a bályázat tárgyát képező munka előíranyzat összegének megfelelő 5 (öt) százalékos bánompézt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban ajánlatához csatolni.

Az ajánlatba hozandó engedély számmal és betűvel olvashatóan, tisztán kiírandó és az ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nevezve kötelezőknek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok 1904. évi december hó 29. napjának délelőtt 11 órájáig az ev. ref. egyház hivatalánál (II. ker. Egyház-tér 17. sz.) nyújtandók be.

A beérkezett ajánlatok ugyanaznap délután 4 órakor nyilvánosan bontattnak föl.

Elkésve beadott, kellően fel nem sze-

relt, távirati és utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kijelentéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetők. Az ev. ref. egyház fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson, hogy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessenek.

Debreczen, 1904 december hó 7-én.

Vecsey Imre,
gazd. bizottsági elnök.

Leltározás miatt

a raktárról kiválogatott, de kifogástalan áru: mélyen leszállított áron (nagy részük féláron) adatnak el és pedig: szőnyegmaradékok, egyes függönyök és asztalterítők, flanel és selyem hulladék takarók, selyem paplanok, kávé abroszek és terítékek, női ingek, női háló ingek, fésülködők és háló kötösök, ágyneműek, szőcs és alsószőknyák, diván párnák, zefír, karton és barchend maradék és más hasznos cikkek

A fent említett kiárusítási cikkekben kívül nagyválasztékban vannak raktáron ugy használható, mint

karácsonyi ajándéktárgyak
Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u. 9.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk. Ha a szükséges postabélyeg beklíretik. Apró hirdetések előre fizetendők.

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. hattyú gyógyszertár által. Majna Frankfurt.

Kugler cukorkák

eredeti csomagolásban kaphatók

Hegedüs és Sándor

előbb

László Albert és Társa
czégnél

Debreczen, Kossuth-u. 11.

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj elmolyosodását. Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növekedését és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.
gyógyszertárban
DEBRECZEN,
Főtér 31. szám.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony cselekedetekre szánt

XXXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.435 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezkesedik.

A húzás visszavonhatatlanul 1904 december 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorder Zsllamts-strasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődében, dohánytözsdeben, adó-, posta-, távirda évasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Az általam leggondosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszertárban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytár és illatszerraktára Debreczenben (Tisza-palota)

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában, 1904.

